

Takis Virger

Za
Polinu

Prevela s nemačkog
Dušica Milojković

■ Laguna ■

Naslov originala

Takis Würger

FÜR POLINA

Copyright © 2025 by Diogenes Verlag AG, Zurich
All rights reserved

Translation copyright © za srpsko izdanje 2026, LAGUNA

Za Ginse

„Tajna sviranja na klaviru delimično leži u meri u kojoj
čoveku uspeva da se distancira od tog instrumenta.“

Glen Guld

I

1

Tokom letnjeg raspusta pre mature Frici Prager je, uz pomoć više regionalnih vozova, jedne vozačice kamiona i zaljubljenog para koji ju je preveo preko graničnog prelaza Brener u Alpima, dospela u grad Luka u Toskani. Tu je u povoljnom pansionu na Pjaci San Mikele uzela sobu koja je mirisala na prženi luk. Danju je ležala u senci starih gradskih zidina i čitala knjige predivnog mirisa koje je ponela sa sobom. Uveče je jela fokaču s ruzmarinom i jakim maslinovim uljem i šetala uličicama dok joj ne popucaju plikovi na malim prstima koje su joj pravile sandale. Frici je uživala što je sama, gledala je ljude i uživljavala se u brojne živote koje bi mogla da vodi kada konačno završi dosadnu školu. Između ostalog, želela je da jednoga dana sa svojom porodicom sedi za stolom s crveno-belim kariranim stolnjakom i sluša ulične muzičare.

Jedne večeri upoznala je starijeg čoveka iz Hamburga. On joj se prvi obratio, častio ju je s dva negroni koktela, ispričao da je zapravo šef u svojoj firmi, a kao dokaz je pored njene čaše stavio upadljivim slovima odštampanu vizitkartu, što

je Frici smatrala tako nezgrapnim da ju je dirnulo. Pila je i slušala ga. U Toskani je bio poslom. Reкао je da trguje prirodnim kamenom, a nosio je isti sat kao čovek koji se prvi popeo na Mont Everest. Govorio je o politici, mermeru iz Karare, parmskoj šunki, o nataloženim mineralima koji mermeru iz Čipolina daju talasastu strukturu, o svojim zaludnim pretpostavljenima, o fudbalu, a onda je naglo zastao i upitao da li je ona, Frici Prager, od nekoga već čula da joj lice izgleda poput lica služavke s krčagom mleka na istoimenoj slici Jana Vermera.

Frici je smatrala da čovek previše priča, ali sviđale su joj se njegove šake preplanule od sunca i činjenica da razgovara s nepoznatim muškarcem u letnje večer u Toskani, koje je bilo tako toplo i gusto da ste ga mogli seći na kriške – mada je, zapravo, želela da je taj čovek Italijan i da je pomalo nepredvidljiv. U nekoj tratoriji je za njih dvoje poručio punjene cvetove tikvica, koje je tokom celog odmora htela da proba, i naravno, rekao je da on plaća. Cvetovi tikvica bili su slani, kada je Frici zagrizla, mast joj se slivala niz bradu, a čovek na kraju ipak nije mogao da plati, jer nije imao kod sebe gotovine, nego samo zlatne kartice od plastike. Zato je u sledećem lokalnu, u kome je moglo da se plati karticama, za Frici poručio i platio tri čašice likera od lešnika iz Pijemonta. Kada je rekao da u njegovom hotelu postoji šank isečen od jednog jedinog bloka zelenog silikatnog mermera i da Frici to mora da vidi, bilo joj ga je žao. Pošla je s njim. Misliła je da je zanimljivo da provede noć s muškarcem sede kose. Nije znala da lek koji je pre nedelju dana popila pošto je pojela pokvareni tiramisu poništava dejstvo kontraceptivnih pilula. Uputstvo u pakovanju bilo je napisano na italijanskom, a apotekarka je bila rimokatoličke vere.

Nekoliko nedelja kasnije Frici Prager je po avgustovskoj vrućini, na prašnjavoj glavnoj železničkoj stanici u Luki, sela u voz koji je išao na sever. Posle pola sata povratila je u malu metalnu kantu pored svog sedišta. Pretpostavila je da nije u pitanju mučnina od vožnje. Ubrzo nakon povratka kući u hanoverskoj četvrti Linden pregledao ju je ginekolog. Prepisao joj je neku tabletu, koja je zakazala, i to je shvatio lično. Znao je da je Frici jedna od najboljih učenica u svojoj generaciji, i da uprkos tome što je otac tuče, a majka još i više, Frici hoće da studira pravo u Minhenu. Baš pravo, zato što joj se sviđao jasni jezik u udžbenicima prava koje je videla u nekoj knjižari u blizini Univerziteta u Lajbnicu; nije ih razumela, ali odmah su joj prirasli za srce. A u Minhenu zato što, doduše, nije bio u Italiji, ali je u boljim danima u njemu bilo skoro kao da jeste, ili je bar Frici tako čula.

Lekar joj je ponudio da porazgovaraju o svim opcijama. Upotrebio je i reč pobačaj. Frici je stavila ruku na pupak, a drugu na lekarevu šaku u plavoj plastičnoj rukavici i tiho kazala: „Gospodine doktore, ja bih sada na vašem mestu bila veoma oprezna.“

Sledećeg aprila, kada joj je pukao vodenjak i upropastio tepih u njenoj sobi, dok su joj bolovi kidali donji deo stomaka, Frici je uzela ranac koji je spakovala za tu priliku i peške je otišla u Bolnicu Siluah. Porođaj je potrajao dan i po. Okolnost da je Frici bila sitne građe i verovatno još rasla u jednom trenutku je zabrinula čak i staru babicu, koja je i bez toga bila umorna, a povrh svega još i gladna. Kako Frici nije mogla maleckog brzo da izbaci na ovaj svet, morali su da donesu klešta, ili da je pripreme za carski rez. Frici nije htela carski rez. Htela je da što pre napusti bolnicu, da bi polagala

pismeni maturalni ispit. Pokušala je da misli na nešto lepo da se ne bi onesvestila od bolova, što bi je verovatno još više približilo carskom rezu. Mislila je na miris jesenjeg lišća, na tople palačinke sa kojih kaplje marmelada od jagoda. Mislila je na onaj osećaj koji je imala u plućima kada je prvi put prelazila preko Alpa i verovala da će odsad pa nadalje do mora ići samo još nizbrdo. I na onaj đavolski jak espresso na italijanskim autobuskim stanicama koji je pila s dve kašičice šećera, kao neki crni sirup. Kada je gubitak krvi postao kritičan i kad je primetila da joj ni sve dobre misli ne pomažu da dete donese na svet, a i zato što je babica neprestano urlala na nju da treba, majku mu, još malo da pogura, Frici je glasom pomalo promuklim nakon borbe koja je trajala dan i po počela da peva. *Alle, Die Mit Uns Auf Kappehrfahrt Faren*, dečju pesmicu sa Severnog mora. Zbog bola joj ništa bolje nije palo na um.

Hanes Prager je došao na svet dok je deveti put ponavljala refren. Bio je debelo odojče koje je izgledalo kao plavokosi starac ili, već u zavisnosti od ugla gledanja, kao bajati crveni krompir. Skliznuo je babici u ruke u potpunoj tišini. Babica ga je prinela prozoru i dvaput lupila po guzi, dok se Frici nije stenjući uspravila i uzela joj dečaka, najnežnije što je mogla.

Celim Fricinim telom prostrujala je ljubav, lepa i potrebna, i shvatila je da je ovaj tihi patuljak koji joj se na grudima sklupčao u lopticu najčudesnija nesreća koja je mogla da joj se desi.

Kasnije, kada su Frici s malim Hanesom na grudima na bolničkom krevetu odvezli u višekrevetnu sobu, tamo je već ležala jedna žena, ne mnogo starija od nje, bela kao kreč i s majušnom devojčicom u naručju.

„Ej“, rekla je žena.

„Ej.“

„Bože, baš je ovo lepo, jelda?“

Mlada žena, koja se zvala Gineš i bila s drugog kraja grada, neprestano je brbljala i nekoliko puta se glasno nasmejala. Tiho je razgovarala na turskom sa svojom ćerkicom, i ustala je već posle pola sata, kao da nije upravo rodila dete, prišla je krevetu u kom je ležala Frici i pružila joj po sredini blago preklopljenu, feta sirom napunjenu pogačicu od lisnatog testa. Gineš je rekla da će joj pogačica pomoći da joj nadode mleko i da će mali do ujutro porasti za pola glave. Pažljivo je posmatrala dok Frici nije pojela celu pogačicu, a onda je zablistala od sreće. Toga dana niko ih nije posetio, a nije ni narednog. Kada je usred noći o prozore počela da dobuje aprilska kiša pomešana s gradom, dok je Frici ležala budna, zabrinuto razmišljala o budućnosti i gledala svog usnulog sina savladana njegovim prisustvom, Gineš je, ne gledajući u nju, kazala: „Uopšte ne mogu da verujem da ovakav anđeo napola potiče od onakvog krastavca.“

Frici je ćutala, i prvi put nakon dužeg vremena pomislila je na trgovca mermerom.

Gineš je rekla da će ćerki dati ime Polina, jer je to bilo ime iz njoj najdraže knjige Dostojevskog i smatrala ga je taman dovoljno dobrim za sreću koju je držala u svojim rukama. Rekla je i da se sopstvenom krvlju kune da otac nikada neće držati ovo dete u rukama.

Ubrzo zatim, otvorila je ogradu svog bolesničkog kreveta i dokotrljala ga do onog u kome je ležala Frici, tako da su dve majke ležale kao u bračnom krevetu, što je negovateljica koja je utrčala u sobu htela da spreči, ali ju je Gineš oterala rečenicom: „Pa, možete i da nas izbacite.“ A onda su stavile svoju decu jedno do drugog i posmatrale su novi život. Odojče s paperjastom tamnom kosom i ono okruglasto, crveno,

uglavnom su držali zatvorene oči i tek povremeno se pomalo pomerali, tako da im je pretila opasnost da upadnu u rupu između dušeka. Inače, bebe nisu radile ništa, ali Frici i Gineš je bilo dovoljno i to što dišu. Nakon izvesnog vremena deca su osetila jedno drugo i šćućurila su se zajedno, kao da hoće uzajamno da upiju toplinu.

„Kao dve bebe krtice“, rekla je Gineš.

Frici je klimnula glavom.

„Mislim da ćemo do kraja života biti prijateljice“, rekla je Gineš. I mada je to verovatno mislila drugačije nego što je na kraju ispalo, bila je u pravu.

Kada je Hanes Prager imao tri nedelje, njegova majka Frici Prager polagala je pismeni maturalni ispit uz specijalnu dozvolu, u posebnoj učionici, kako bi s vremena na vreme mogla da podoji sina. On je pet sati ležao u svojim kolicima, nije plakao, nije kenjkao, samo je slušao škripanje majčinog pera i umirujući zvuk njenog disanja.

Frici Prager je odlučila da zasad ne ode u Minhen na studije, uprkos tome što je primljena i što je dobila dve stipendije koje bi joj to omogućile. Odmeravala je mogućnost da spakuje sina i ono malo stvari što je imala i da otputuje pravo u zemlju iz koje je on na neki način poticao. Ali kada je noću stajala kraj zamagljenog prozora njegove dečje sobe, dok je ostatak četvrti Fon Linden spavao, dok je u naručju ljuljuškala patuljka koji je hteo da zaspi samo ako mu je pevala, a čim bi prestala, pogledao bi je očima punim prekora, donela je odluku da zasad zaboravi sve drugo osim njega. Komšinica je rekla Frici da pravo može da studira i u Hanoveru, mada to nije tako prestižno kao Minhen, ali do Univerziteta u Lajbnicu moglo je iz Fon Lindena da se stigne i peške, a postojao je i vrtić za slučajeve kao što je Frici. Komšinica, međutim, nije polagala pravni državni ispit, niti je sa osamnaest godina pokušala sama da podiže dečaka, niti je ikada bila u Minhenu, a nije bila ni majka Hanesa Pragera. Dete nikada nije plakalo. Bilo je tako tiho da se Frici ponekad pitala nije li Gospod Bog nešto zaboravio dok

ga je stvarao. Dečja lekarka koja je pregledala dečaka, dok je Frici sedela pored njega kršeći prste, u jednom trenutku ga je iznervirano uštinula za debeljuškastu nožicu, na šta je dete ipak tiho zacvilelo, glasom koji je izdaleka podsećao na glas divljeg pačeta.

Fricinim roditeljima smetala je njena noćna pesma, a smetala su im i komšiničina pitanja ko je bebin otac. A naročito im je smetalo to što je Frici na to jednom odgovorila: „Tiramisu iz Bolonje.“ Ova pitanja imala su mnogo veze i s tim što stanovnici Lindena nisu znali šta će s Frici, zbog njenog britkog uma, ali su joj se i divili zbog njene vilinske lepote, naročito leti, kada je nosila šorts i bele košulje. Ljudi su hteli da znaju ko se to usudio da napravi dete maloj, drskoj Frici Prager sa kratko ošišanom kosom. Njena majka je rekla da derište treba dobro nalupati, pa će onda bolje i da spava. Frici je rekla da ako joj neko samo pipne malog Hanesa... nije završila rečenicu. Fricina majka povukla je dim iz cigarete i dunula ga ka detetu. Rekla je da bi Frici, moliću lepo, do kraja leta trebalo da se iseli, zajedno sa svojim sinom, ako već hoće da izigrava odraslu osobu. Bio je avgust.

Frici bi morala da radi, a pritom nije nameravala da svog tri meseca starog sinčića makar i na sekund izgubi iz vida. Gineš joj je pomogla da se zaposli kao čistačica u jednoj filijali *Neta* na severnom rubu grada, prekoputa aerodroma. Preko dana je mogla da čita, a noću, dok je zajedno sa Gineš brisala i glancala, nosila je bebu na leđima u starom školskom rancu, iz koga ju je gučući slušala kao peva. Gineš, koja je radila u istoj filijali *Neta*, uspela je da maturira u večernjoj školi i sanjala je o tome da nađe muža koji je neće šamarati nadlanicom (kao što je to radio Polinin otac), niti će biti dosadan „papučić“. Gineš je u taj san unosila ogromnu energiju, sastajala se s brojnim kandidatima, ali

bi brzo odustajala od njih. Kad bi se pojavila na poslu, rekla bi: „Papučić“, i potraga je počinjala iznova. Ali Gineš je bila srećna osoba, a od zahteva koje je postavljala bila joj je veća nada da će jednoga dana u njen život ipak ući neko ko bi bar donekle mogao da joj bude po volji.

Ponekad su dve žene svoje bebe stavljale u korpu za veš, u koju su, da bi bila mekana, ubacivale otirače za noge iz odeljenja za domaćinstvo supermarketa *Neto* koji su podsećali na pastirske ogrtače od meke vune.

Supermarket se nalazio u blizini aerodroma. Preko dana su iznad njega grmeći preletale velike mašine, što je kiriju u ovom kraju činilo pristupačnom i omogućilo je Frici i njenom sinu da se usele u jednosobni stan s kuhinjom u stambenoj zgradi.

Frici je imala svoje knjige, imala je dušek, najbolju prijateljicu, dva para farmerki i nekoliko košulja, jednu kašiku i nekoliko kutija koje je uzela iz supermarketa i koje je koristila kao krevetić za bebu, orman za odeću i trpezarijski sto. Većina novca odlazila joj je na pelene. Majci i sinu ništa nije nedostajalo.

Dečja lekarka nije mislila tako. Frici je zamolila za savet drugog lekara, jer je imala osećaj da se prema njoj ponašaju kao da je i sama dete, ali i drugi, pa i treći lekar, rekao joj je nešto slično kao i prva lekarka. Hanes je bio suviše miran za šest meseci staro dete, delovao je kao da i dalje sanja u plodovoj vodi. Majka je morala da pronađe draži koje će dete probuditi iz te letargije. Frici je masirala sinčiću debele nožice, nosila ga je u park, gde je ignorisao cveće koje je trebalo da miriše, već bi se umesto toga sklupčao u njenim rukama kao preplašena buba mokrica, kad god avion u niskom letu preleti preko njih. Frici je iz *Neta* pozajmila koritance za

pranje i do vrha ga je napunila želatinoznom masom koja je mirisala na veštački voćni puding, a kad se masa zgusnula, ubacila je unutra svoga sina, koji je utonuo do malih dečjih grudi, ručicama je zgnječio malo zelene, lepljive mase i upitno je gledao Frici tamnosivim očima. Hanes Prager je prvi put zaplakao kada je mladić koji je radio na obližnjoj farmi pilića, a živeo je u susednom stanu, pošto je popio bocu vinjaka odlučio da bi voleo da provede veće sa ženom vilinskog izgleda, koja ga je uvek tako ljubazno pozdravljala, a inače ga je tako arogantno ignorisala. Zakucao je Frici na vrata. Na grudima nabrekli od mleka nosila je dečaćića koji je komšiji u svojoj odrasloj ćutnji delovao poput nekakvog Luciferovog nakota. Frici je komšiji blago rekla da treba da se naspava dok ga ne prođe mamurluk i da ona u svom životu već ima muškarca koji nerazumljivo blebeće, ali pritom mu je nakratko spustila ruku na nadlakticu pre nego što je zatvorila vrata, i to ga je, zajedno sa pogledom na grudi nabrekle od mleka, učinilo potpuno neuračunljivim. Komšija je najpre neodlučno stajao pred vratima i odgonetao šta bi taj topli dodir trebalo da znači, a zatim, došavši do pogrešnog zaključka, počeo glasno da lupa na vrata. Dečak u Fricinom naručju na to je vrisnuo, ispustio je jedan jedini visoki vibrirajući zvuk, jasan i bistar kao čisti alkohol, što je komšiju odmah otreznilo i navelo da se vrati u svoj stan. Hanes Prager je vrištao visoko F a da pritom ni on sam, ni oduševljena majka, ni prestravljeni komšija nisu znali da je to – to. Narednog dana, Frici je otkazala stan.

Kupila je novine i počela da čita oglase za iznajmljivanje stanova. Jedan je glasio:

Samo jedna soba, 90 kvm, odmah, Kananoe. Grejanje na drva. Za one koji se ne boje duhova: pravi san. U bašti lep pogled i rabarbara. 800 DM u kešu. Hajnrih Hildebrand.

Frici nije znala šta je to Kananoe, nije sebi mogla da objasni da je jedna jedina soba velika devedeset kvadratnih metara, i kako može da bude tako skupa. Kiriju od osam stotina maraka nije mogla sebi da priušti, ali stvari koje navodno ne može oduvek su je privlačile.

Pozvala je broj telefona naveden ispod oglasa, odvezla se tamo sa sinom u rancu, pored ograde od bodljikave žice koja je bila postavljena duž sletne piste aerodroma. Poslednji deo puta bio je loše asfaltiran, prepun rupa, i vodio je kroz močvaru koja je smrdela na sumpor i koja je zelenim natpisima bila obeležena kao područje zaštićene prirode.

Vila se, ničim zaklonjena, gospodstveno isticala u daljini. Imala je dvadeset soba i bila je izgrađena u XIX veku, kada još nije bilo područja zaštićene prirode. Dugi prilazni put ranije je bio oivičen brezama, dok je sada kraj njega stajalo samo još poneko natrulo stablo. S nekada svetloplavih prozorskih kapaka ljuštila se boja. Pred kućom je rasla raskošna kruška, a pored nje šljiva sa svetlucavim plodovima plavičastocrne boje, koji su pucali od zrelosti i koje bi Frici najradije odmah ubrala. Ovde nije moglo da bude baš toliko duhova da joj se napola oronula vila ne učini kao san snova.

Na kameno stepenište stupio je neki čovek, a Frici je sišla s bicikla i podigla pogled ka njemu.

Hajnrih Hildebrand nosio je bradu, a na sebi je imao mnogo puta krpljeni sako od tvida boje starog oraha. O njemu su kružile različite glasine, koje su prepričavali stanovnici sela Kaltenvajd, Engelbostel i pola Langehagena. Pričalo se da je najbogatiji čovek u Donjosaksonskoj kotlini, da ponekad peva setne pesme na bečkom dijalektu o nekoj ženi koja ga je napustila i njima pothranjuje svoj gnev prema ovom svetu, gnev koji iskaljuje na nedužnim kamperima. Uzgajao

je najljuće čili papričice s ove strane Atlantika. Bio je autor zloglasnog romana koji je svojevremeno navodno postigao mali uspeh, ali nisu ga više doštampavali. Hildebrand je već mnogo godina pisao nastavak, što je značajno doprinosilo njegovoj opštoj mizantropiji.

Nisu sve glasine o njemu bile tačne, ali nisu bile ni sasvim netačne. Osim pretpostavke da je bio bogat – to je bila besmislica.

Hajnrih Hildebrand je posmatrao Frici Prager poluotvorenih očiju, mirisao je na kolonjsku vodu posle brijanja – sandalovina, narandža, ruzmarin, koža – a u ruci je držao dugački sendvič sa sirom. Podigao je sendvič u znak pozdrava.

Hildebrand je ovde živeo već dugo i nije plaćao kiriju Donjosaksonskoj službi za brigu o poljima i močvarama, kojoj je vila pripadala, i to je smatrao normalnim. U međuvremenu je počeo da oseća kao da kuća pripada njemu, i da uz nju ide i okolno, četrdeset pet hektara veliko područje zaštićene prirode, po imenu Kananoe. Hildebrand je kao mladić studirao klavir na Bečkom konzervatorijumu, ali to više nije znao skoro niko, pa čak ni ovdašnje tračare, između ostalog i zato što njegova karijera pijaniste i nije bila baš prava karijera. U svoje vreme, u Beču, jedne posebno vrele letnje noći, kratko vreme pre svog diplomskog koncerta na konzervatorijumu, Hildebrand je došao na ideju da se popne preko tarabe kojom je bio ograđen novi spektakularni bazen u Kitingu, da bi se malo rashladio plivanjem. Skočio je s visoke stolice čuvara plaže, probao da izvede salto, ali usred skoka se predomislio, izgubio ravnotežu, nekoliko sekundi nije baš znao šta je gore a šta dole, glavom je udario bočno o crnu površinu vode i od toga mu je pukla bubna opna u levom uvu. Nikada nije stvarno zarasla, a Hildebrand je napustio Beč, gluv i bez diplome. Radio je kao urednik

u novinama, kao tehničar za osvetljenje na televiziji, kao aktivista borbe za zaštitu arktičkih kitova od lova. Napisao je jedan roman čiji je glavni junak gluvi lovac na kitove i taj roman je čak i štampan. A već mnogo godina Hildebrand je živeo u vili i vodio je računa da ljudi ostave na miru Bissendorfsku močvaru. S vremena na vreme uklonio bi neko od srušenih stabala sa malobrojnih puteva, rasterivao je ljude koji bespravno kampuju, a inače je preostalim sluhom jednog uva slušao glasanje močvarnih fazana. Bio je sam već tako dugo da je zaboravio koliko je usamljen, ali nedavno je prilikom mesečne kupovine morao da razmisli može li sebi još da priušti parmezan. A pošto je pravi *parmiggiano reggiano* Hajnrihu Hildebrandu bio važan, odlučio je da u močvaru dovede podstanara, mada mu zapravo nije bilo do društva i bio je prilično siguran da u svojim godinama nije više sposoban za život u zajednici. Odlučio je da sastavi ugovor o izdavanju stana s najkraćim rokom od godinu dana, a da se onda ponaša tako čudno da stanar što pre nestane.

„Kada bismo mogli da se uselimo?“, upitala ga je Frici umešto pozdrava.

Rukovali su se, pri čemu je Fricina ruka prosto nestala u njegovoj, i zarežao je nešto nerazumljivo, dok su mu mrvice hleba bile upletene u bradu. Frici je videla rupe od moljaca u njegovom sakou, ali kada je otkrio glavicu malog Hanesa koji se uspravio u rancu, pružio je ruku pored Frici i prstom pomilovao njenog sina po obrazu.

„Soba je već izdata“, rekao je, „maločas sam je izdao jednom što piše reklamne tekstove. Rekao je da će je uzeti i renovirati.“

„Smem li ipak da je vidim?“, upitala je Frici.

Hajnrih Hildebrand je slegao ramenima.

Soba od devedeset kvadratnih metara nalazila se na prvom spratu. Nekada je bila trpezarija vile, imala je lučne prozore koji verovatno nisu oprani još od XIX veka, na komodi je stajao gramofon, pored kamina trunuo je klavir koji su izjeli žišci, a u uglu se nalazila prašnjava sofa. Na zidu je visila tamna uljana slika debeljuškaste žene, a pored nje crnobela fotografija u ramu sa staklom, neki školski razred, u čijoj sredini je sedeo gorila, kao da je i on jedan od učenika. Na kraju ogromne prostorije visila je preparirana glava jelena kome je nedostajalo jedno stakleno oko. Svetlost koja je padala kroz prozore toga dana imala je boju lipovog meda i od nje su nauljene podne daske sijale. U sredini prostorije nalazio se izbledeli, žuto-plavi orijentalni tepih. Frici bi noću morala da se pola sata vozi biciklom na posao, zabačenim putem punim rupa, ali to joj nije smetalo. Spolja se čuo krik neke ptice koju nije znala. Hanes joj se nasmejao u naručju.

„Kada ćete da mi predstavite duhove?“, upitala je Frici. Čovek ju je pogledao ozbiljno.

„Kao što sam rekao, soba je već izdata.“

„Mogu i ja da je renoviram“, slagala je. Posmatrao ju je.

„A šta je s ocem?“, upitao je.

„Imao je isti sat kao i prvi čovek koji se popeo na Mont Everest.“

Hajnrih Hildebrand ju je dugo gledao. „Soba je izdata, mlada ženo.“

„Ma dobro. Smem li bar da uberem nekoliko šljiva pre nego što odem?“

Hajnrih Hildebrand je klimnuo glavom. Sišao je škripu-tavim stepeništem iza Frici, gledao ju je kako šapuće sinu nešto na uvo i kako ga ljubi u teme.

„Gle, gle“, promumlao je Hildebrand u dubokom basu.

Na to je mali Hanes podigao glavu, pogledao je starog Hildebranda i pružio ka njemu debele ručice. Frici je zastala, dohvatila dečaka ispod miške i pružila ga uz stepenice.

Henrih Hildebrand nije mogao da se seti da je ikada držao dete u rukama. Mirisalo je na mleko i keks i pomalo na najslađi trobojni puding. A onda je dečaćić svoju nesхватljivo meku ručicu stavio na Hildebrandovu bodljikavu glavu ošišanu na nulu, a u Hildebrandu se nešto pokrenulo. Pogledao je majku, koja mu je uzvratila nepoverljiv pogled, i upitao se nije li tu i tamo trebalo da donese neku drugačiju odluku, ne bi li ljubaznost ipak bila moguća, i kako bi bilo da ovde ima ženu poput nje, koja bi mogla da mu bude unuka i koja je delovala neverovatno domišljato i prepuna energije, kao da za jedan jedini dan može da obere celu šljivu, a možda čak i da od nje skuva džem. Pomislio je na pisca reklamnih poruka i na njegov čisti, svetloplavi automobil. Hildebrand je celoga života gajio zdravo nepoverenje prema ljudima koji slobodno vreme provode tako što svoje automobile glancaju do visokog sjaja.

„Stvarno biste mogli da renovirate?“, upitao je Hildebrand idući iza Frici, a dečaćić je zapanjeno gledao oko sebe kada se odjek dubokog basa odbio od svilenih tapeta koje su izjeli moljci.

„Ima li ovde stvarno duhova?“, upitala je Frici.

„Zimi ume da bude hladno. Vetar duva pravo sa Severnog mora, preko močvare, pa ovamo na kućna vrata.“

„Mogli bismo da založimo klavir.“

Hildebrand nije mogao da ne pomisli na ženu za koju je svojevremeno svirao na ovom klaviru. Klavir je bio čudnovato staro čudovište, sa predimenzioniranim kućištem,

u kome je ranije bio sakriven mehanizam za automatsku svirku, ali je on odavno izvađen. Žena je jednog jutra prosto otišla, ostavivši Hajnriha bez ikakvog objašnjenja. Od tada se iz trpezarije više nije čula muzika.

„Je l' mnogo plače?“, upitao je Hajnrih Hildebrand, vraćajući dete majci. Srce mu je ubrzano tuklo, jer nije hteo da ispusti dečaka, a istovremeno se bojavao da ga ne stisne prejako. Frici je uzela Hanesa u naručje.

„Ne plače nikad.“

„To je dobro.“

„Neke lekarkne misle da nije.“

Hildebrand je odmahnuo glavom. Nije baš mnogo držao do lekara, jer oni hoće da vam spasu život, ali vam pritom zabranjuju da ga živite.

„Dakle, uzeli biste sobu?“, upitao je.

Frici je sišla u prizemlje i izašla je na vrata koja je Hajnrih Hildebrand ostavio otvorena, pa je kroz njih sunčeva svetlost poznog leta padala na parket poređan u obliku zvezde mahagoni boje.

„Morali bismo još jednom da porazgovaramo o ceni“, kazala je Frici.

Hajnrih Hildebrand je gledao majku i sina, dvoje dece čije su senke padale u njegovom pravcu i doticale najniži stepenik. Svetlost je osvetljavala otpozadi ženinu kosu. Gledao je njene fine, duge šake i tek zarasle plikove na unutrašnjoj strani palčeva. Hajnrih Hildebrand je znao da takve plikove čovek dobija samo ako nikada pre nije držao čekić u rukama. Ona neće renovirati ovu vilu. A sad hoće i da joj smanji kiriju. Na sopstveno čuđenje, počeo je gromko da se smeje, toliko glasno da su se čak i duhovi u svojim skrovištima zapanjili.

„Imate li puno nameštaja?“, upitao je Hajnrih Hildebrand.

„Jedan dušek, ali njega ću doneti smotanog na biciklu.“

„Padaće kiša. Donećemo ga džipom.“

„Odakle znate?“

„To ću vam odati kada se uverim da umete da skuvate pristojan džem od šljiva.“